

Klasifikace MR

Charakteristika LMP

Hloubku MR určujeme pomocí
intelligenčního kvocientu (IQ)

**IQ - vyjadřuje úroveň rozumových
schopností**

IQ - mentální věk / chronologickým
věkem x 100

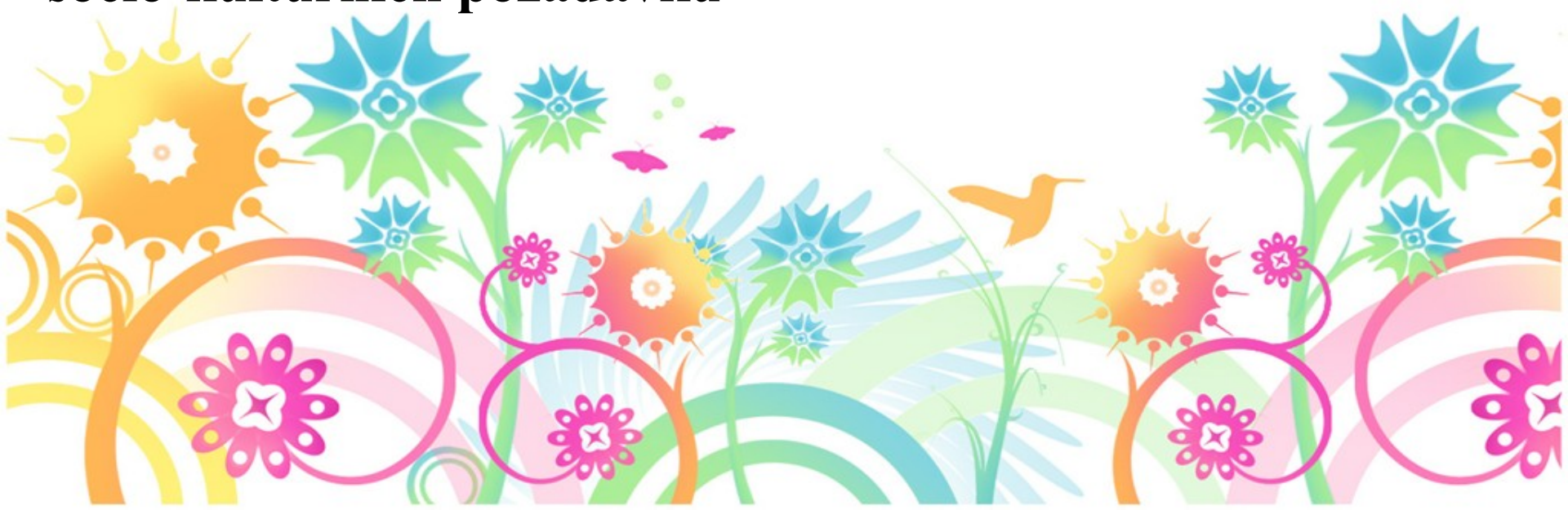

Ke klasifikaci mentální retardace se v ČR používá 10. revize **Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10)** vydaná **Světovou zdravotnickou organizací (WHO)**

(v originále: **International Classification of Diseases (ICD -10)**)

Již byla schválena 11. revize, bude platná od 1.1. 2022 (MKN 11, ICD 11).

Stupeň MP je zde posuzován především dle inteligence a schopnosti adaptability, dále také podle zvládnání běžných socio-kulturních požadavků

<u>IQ</u>	<u>Klasifikace inteligence</u>	<u>Procenta v populaci</u>
130 a výše	značně nadprůměrná	2,2
120-129	nadprůměrná	6,7
110-119	mírně nadprůměrná	16,1
90-109	průměrná	50,0
80-89	podprůměrná	16,1
70-79	hraniční inferiorita	6,7
69 a níže	mentální retardace	2,2

KLASIFIKACE MR DLE MKN-10

A/ druh postižení

- **F70 - 79 mentální retardace**

B/ stupeň postižení

- **F 70 Lehká mentální retardace**
- **F 71 Středně těžká mentální retard.**
- **F 72 Těžká mentální retardace**
- **F 73 Hluboká mentální retardace**
- **F 78 Jiná mentální**
- **F 79 Nespecifikovaná mentální retardace**

C/ typ postižení

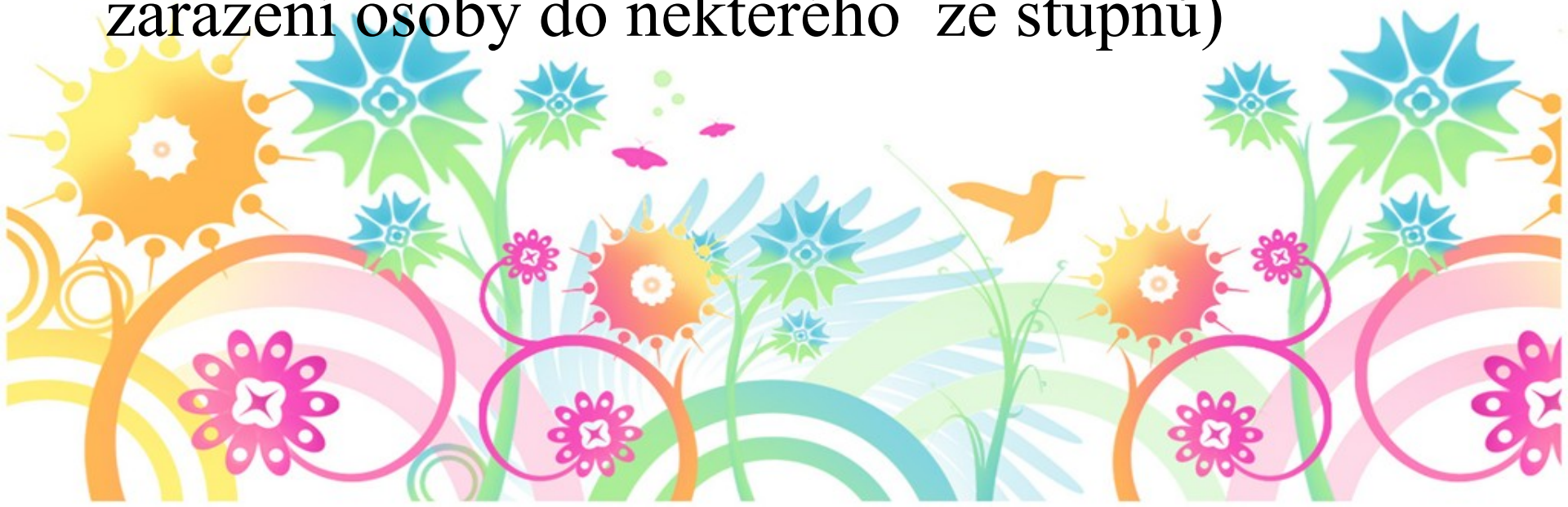
- **Eretický (nepokojný, dráždivý, instabilní)**
- **Torpidní (apatický, netečný, strnulý)**
- **Nevyhraněný**

- **Lehká MR (IQ 69 – 50)**
- **Středně těžká MR (IQ 49 -35)**
- **Těžká MR (IQ 34 – 20)**
- **Hluboká MR (IQ 19 a níž)**

- **Jiná mentální retardace** (stanovení stupně MR je nesnadné pro přidružené senzorické, somatické postižení, těžké poruchy chování, pro autismus...)
- **Nespecifikovaná mentální retardace** (MR je prokázána, není však dostatek informací pro zařazení osoby do některého ze stupňů)

LEHKÉ MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ (LMP)

- **Možná etiologická příčina v dědičnosti, vliv podnětnosti prostředí, sociokulturní a podnětové deprivace, nedostatku stimulace v raném věku dítěte**
- Do 3 let lehké opožďení nebo zpomalení psychomotorického vývoje, výraznější opožďení či omezení se manifestují postupně, především s nástupem do ZŠ

LEHKÉ MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ (LMP)

- mezi 3. a 6. rokem nápadnější problémy: **malá slovní zásoba, opožděný vývoj řeči a komunikativních dovedností, různé vady řeči, obsahová chudost, nedostatečná zvědavost a vynalézavost, stereotyp ve hře**
- **výskyt v počtu jedinců s MR 80%, v populaci 2,6%**

- **Mezi 3. a 6. rokem se začínají projevovat nápadnější problémy:**
- Užší slovní zásoba (převažuje pasivní slovní zásoba nad aktivní), řeč je obsahově chudá, artikulačně neobratná (OVŘ, dyslalie), gramaticky nesprávná (dysgramatismy), nedostatečná zvědavost a vynalézavost, stereotyp ve hře, zvýšená emoční dráždivost, nesamostatnost, obliba stereotypnějších činností

- **Výraznější obtíže s nástupem do ZŠ – při učení (od 6 let)**
- Specifické problémy se čtením, psaním i počítáním, myšlení je konkrétní, mechanické, schopnost logického uvažování je omezená. Vážne analýza, syntéza, úsudek, třídění, srovnávání. Omezená schopnost zapamatování, uchování a vybavení logických pojmů, které je nutno třídit do souvislostí. Paměť je mechanická, nestálá a spíše krátkodobá. Bývá narušena i pozornost. Narušená je také koordinace pohybů či vývoj především jemné motoriky (grafomotorika). Dítě je emocionálně labilnější, nepozorné, učivo nezvládá na úrovni intaktních spolužáků, neudrží pozornost, jeho projevy často odpovídají mladšímu věku, selhává v sociálně náročných komunikačních situacích, projevuje se artikulační neobratnost, užší slovní zásoba a narušení gramatiky a jazykového citu ve složitějších větách. Potíže s pochopením a dodržováním norem a pravidel (škola, třída..)

V dospělosti:

- Přetrvávají obtíže v sociálně, komunikačně a kognitivně složitých situacích, ale omezení nebrání člověku s LMP v samostatném životě
- **Kognitivní schopnosti:** omezené, ale dostatečné pro samostatný život, dovolují zaměstnání na otevřeném trhu práce na manuálně zaměřených pracovních pozicích, problém spíše ve složitých situacích
- **Emocionalita a sociabilita:** emoční labilita, impulzivita, ovlivnitelnost okolím, možné potíže s chápáním a dodržováním norem, samostatný život, rodičovství i zaměstnání v sociálně nenáročných situacích mohou být zcela bez problémů
- **Komunikace:** chudší vyjadřovací schopnosti, omezení nemusí být patrné při každodenní nenáročné komunikaci, širší pasivní slovník než aktivní, lehká artikulační neobratnost, nižší jazykový cit, mluvní pohotovost, mírné potíže s gramatikou a větnou stavbou
- **Motorika:** Hrubá motorika jen velmi lehké, nebo žádné omezení (lehké omezení pohybové koordinace) , jemné, oro a grafo motorika částečné narušení ovlivňující náročné motorické úkony

Edukační potřeby žáků s lehkým mentálním postižením

- Zvýšená potřeba individuálního, vlídného a klidného přístupu především v počátcích povinné školní docházky (vlivem stoupající náročnosti se prohlubují obtíže a ukazuje se odlišnost dítěte od spolužáků – psychicky náročné adaptační období)
- Nutnost práce s kolektivem spolužáků a nastavení vhodné podpory žáka ze strany školy i rodiny (SPC, ŠPP)
- Názornější a praktičtější orientovaná výuka
- Zaměření na komunikaci (logopedická intervence, rozvíjené slovní zásoby a jazykové citu v rodině i škole)
- Četnost a rozmanitost podnětů

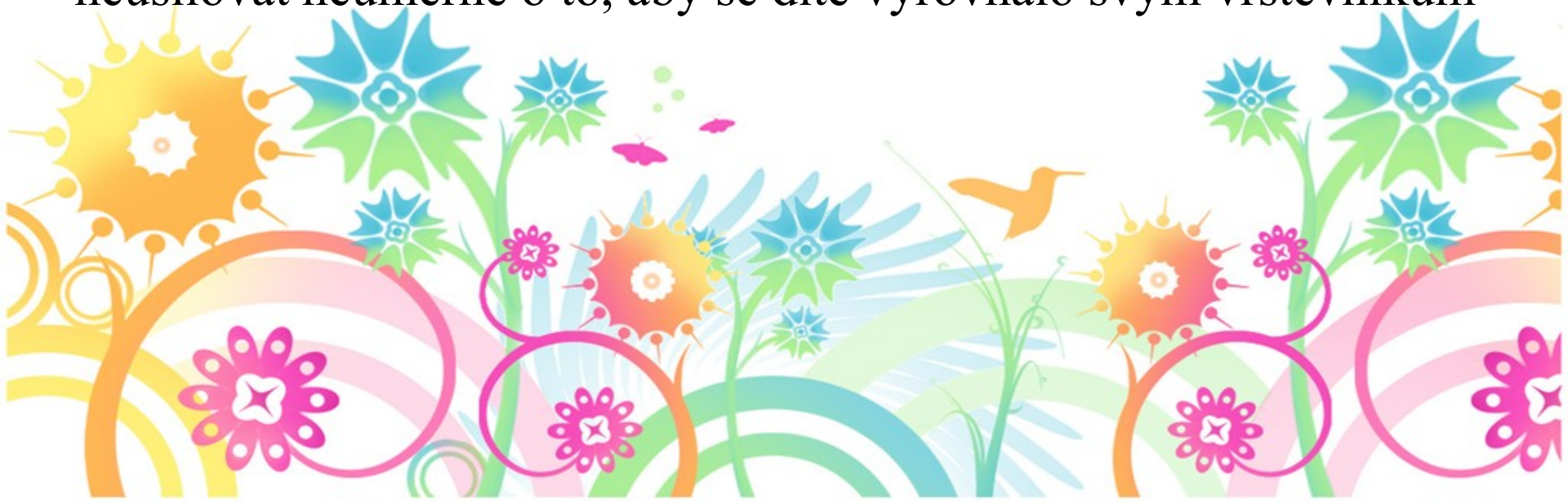
Edukační potřeby žáků s lehkým mentálním postižením

- Podnětová stimulace (mají omezené zrakové i sluchové vnímání) – nutno rozvíjet pro budoucí čtení, psaní
- Opoždění jemné motoriky - grafomotorické činnosti
- Záměrně budovat schopnost abstraktního myšlení, zobecňování, myšlenkových operací (třídění, srovnávání, analýza, syntéza)
- Rozvíjení paměti (zrakové, sluchové, pohybové, mechanické i logické)
- Cvičení na aktivizaci a udržení pozornosti
- Práce s emocionalitou, korekce vlastních projevů, zaměření na svou osobu, pochopení role komunikačního partnera a sociální role v rámci rodiny, školy i kolektivu, budování vůle a chuti překonávat překážky, budovat plánovat

Edukační potřeby žáků s lehkým mentálním postižením UČITELŮM

- nároky, které jsou na dítě kladeny, musí být v souladu s jeho mentální úrovní a mírou unavitelnosti
- být trpělivý a vytrvalý při kontrole a požadování nároků
- mít znalosti o výchově a vývoji dětí s LMP
- budovat v dítěti vědomí odpovědnosti
- při vyžadování nároků být důsledný
- neusilovat neúměrně o to, aby se dítě vyrovnalo svým vrstevníkům

Edukační potřeby žáků s lehkým mentálním postižením UČITELŮM

- přijmout specifika osobnosti žáka a chování vyplývající z jeho postižení
- žáka povzbuzovat a vybudovat podmínky pro pozitivní hodnocení
- podporovat spolužáky k vzájemné podpoře a přirozenému soužití s žákem s MP
- využívat individuální přístup, klást na žáka přiměřené nároky a respektovat jeho tempo
- spolupracovat s rodiči
- využívat vhodné metody, formy a postupy a všechny dostupné podpůrné služby

Pedagogické zásady vzdělávání žáků s LMP

- **názornost**
- **individuální přístup**
- **systematičnost**
- **komplexnost**
- **trvalost**
- **praktická využitelnost**
- **pozitivní motivace**
- **klidný a citlivý přístup**
- **využití hry**
- **terapeutický přístup (nezaměřovat se na výsledek, ale proces)**
- **pozitivní hodnocení**

Cíle vzdělávacího procesu

- Maximální rozvoj osobnosti ve všech složkách
- Příprava na budoucí samostatný dospělý život (prakticky využitelné dovednosti, zkušenosti, znalosti a návyky)
- Vzdělání s návazností na další předprofesní přípravu a budoucí zaměstnání
- Budování sebevědomí, sebepojetí, potřeby sebeprosazení a seberealizace, pochopení mé role ve společnosti a důležitosti mé osoby pro společnost (jsem důležitý, prospěšný, chci na sobě pracovat a budovat svůj život)
- Socializace, začlenění do intaktní populace i mezi jedince s MP (různorodá zkušenost)

